

הכנסת העשרים וחמש

יוזמת : חבר הכנסת ניסים ואטורי

פ/2787/25

הצעת חוק לתיקון פקודת המועצות המקומיות (בחירות לוועד מקומי במועצה אזורית), התשפ"ג–2023

הוספת סעיף 3א .1. בפקודת המועצות המקומיות¹, אחרי סעיף 3 יבוא :

"חלוקת המושבים 3א. חלוקת המושבים בבחירות לוועד מקומי תיערך
בבחירות לוועד
מקומי
כך :

(1) המספר הכולל של הקולות הכשרים שניתנו
בבחירות יחולק למספר חברי הוועד העומדים
לבחירה והמספר השלם היוצא מחילוק זה יהיה
"המכסה";

(2) בחלוקת המושבים ישתתפו רק רשימות
המועמדים שקיבלו, כל אחת, קולות כשרים
במספר שאינו פחות מ-75% מהמכסה (להלן –
הרשימות המשתתפות);

(3) סך כל הקולות הכשרים של הרשימות
המשתתפות יחולק למספר חברי הוועד העומדים
לבחירה והמספר השלם היוצא מחילוק זה יהיה
"המודד";

(4) כל רשימה משתתפת תזכה במספר מושבים
כמספר השלם היוצא מחילוק קולותיה הכשרים
למודד;

¹ דיני מדינת ישראל, נוסח חדש 9, עמ' 256.

(5) לכל רשימה משתתפת ייקבע עודף קולות על ידי שינוכה ממספר קולותיה הכשרים, המספר היוצא מהכפלת המודד במספר המושבים שזכתה בו לפי פסקה (4);

(6) הרשימות המשתתפות יהיו זכאיות לקבל כל אחת מנדט אחד נוסף מן המושבים שנשאו אחרי חלוקתם לפי פסקה (4) ולפי תור גודלם של עודפי קולותיהן;

(7) היו לשתי רשימות או יותר עודפי קולות שווים ולא נשאו מושבים לכולן, יכריע ביניהן מנהל הבחירות על פי גורל.

ד ב ר י ה ס ב ר

המועצות המקומיות הן רשויות מקומיות המורכבות ממספר ישובים, כאשר כל ישוב מנוהל על ידי הוועד המקומי אליו מאצילה המועצה המקומית סמכויות. הבחירות לוועדים המקומיים מתקיימות יחד עם הבחירות לראשות המועצה ולמליאת המועצה.

לעומת הבחירות הארציות והבחירות לרשויות המקומיות, לא נקבע בחוק אחוז חסימה להשתתפות רשימות מתמודדות בחלוקת המושבים בבחירות לוועד המקומי. כל רשימה למעשה זכאית להשתתף בחלוקת המושבים. חלוקת המושבים מתבצעת בהתאם למודד. תחילה כל רשימה תזכה במספר חברים בוועד המקומי כמספר השלם המתקבל מחילוק מספר הקולות הכשרים שהרשימה קיבלה, במספר חברי הוועד ("מודד"). המקומות הנותרים בוועד המקומי לאחר קביעת מספר החברים על פי המודד, יתחלקו לפי סדר גודלם של עודפי הקולות. רשימות אשר סך קולותיהם לא הגיעו לסך המודד, משתתפות גם הן בחלוקת המושבים הנותרים, החלוקה מתבצעת לפי סדר גודלם של הקולות שקיבלו הרשימות שהשתתפו בבחירות.

במצב דברים זה נוצר במקרים מסוימים מצב אבסורדי לפיו רשימות מתמודדים בוועד המקומי, אשר זכו בבחירות למספר קולות מועט, זוכות למספר מושבים גדול יותר בוועד המקומי, אשר מאפשר להם הקמת קואליציה ומסיט את הרשימות אשר קיבלו את מירב הקולות לעמדת האופוזיציה. כך נוצר מצב בו למיעוט הנבחר יש כוח אלקטורלי גדול מהרוב הנבחר על ידי התושבים, דבר שאינו משקף את רצון הבוחר. באופן תיאורטי, על מנת להשיג שליטה בוועד מקומי, מועמד יכול אפילו לפצל את רשימתו ובכך לייצר לעצמו מנדטים יש מאין ולהשתלט על הקואליציה.

לפיכך, מוצע להחיל את עקרון אחוז החסימה גם בבחירות לוועד מקומי. לפי עיקרון זה רשימה שקיבלה פחות מ-75% ממספר הקולות הכשרים למכסה למושב לא תהא זכאית למושב בוועד. שינוי זה יהפוך את הבחירות לשוויוניות הרבה יותר וימנע מצבים של רוב מלאכותי בוועד המבוסס על מיעוט הצבעות בפועל.

הצעות חוק זהות הונחו על שולחן הכנסת העשרים וארבע ועל שולחן הכנסת העשרים וחמש על ידי חברת הכנסת שרון מרים השכל (פ/4025; פ/799/25).

הוגשה ליו"ר הכנסת והסגנים
והונחה על שולחן הכנסת ביום
כ' באדר התשפ"ג (13.03.2023)

